

بررسی علاقه به فعالیت‌های فردی در سالمندان ساکن آسایشگاه

معصومه رسولزاده* (M.Sc)، علی‌اکبر پهلوانیان (M.Sc)، محمد عموزاده خلیلی (Ph.D)، سید ضیاءالدین صفوی فرخی (M.Sc)

دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده توانبخشی

چکیده

سابقه و هدف: سالمندی فرآیندی است که در طول دوره رشد انسان در سال‌های واپسین عمر اتفاق می‌افتد، سالمندان دارای نیازها و علایق فردی هستند که همواره به دلیل تفاوت نسل‌ها و عدم شناخت کافی نسبت به آن‌ها ناشناخته باقی مانده است. لذا، هدف این پژوهش شناخت علایق سالمندان در حیطه‌ی فعالیت‌های فردی است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی، ۸۰ نفر از سالمندان ساکن ۸ آسایشگاه منتخب شهر تهران تحت پوشش سازمان بهزیستی در گروه سنی ۶۵ تا ۸۵ سال مطالعه شدند. علایق سالمندان در سه حیطه‌ی فعالیت‌های فردی (فعالیت‌های روزمره زندگی، امور فرهنگی - تربیتی و ورزش‌های جسمی) با استفاده از پرسش‌نامه و چک لیست برگرفته از چک لیست ماتسو تسیو و کلازک تعیین شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش مقیاس اسمی و نسبی و درصد فراوانی داده‌ها و جهت اعتبار آماری داده‌ها از روش تحلیل خوشه‌ای (Cluster Analysis) استفاده گردید.

یافته‌ها: با بررسی علاقمندی سالمندان در سه حیطه‌ی فعالیت‌های فردی مشخص گردید که بیش‌ترین علاقمندی در فعالیت‌های روزمره زندگی در هر دو جنس به آرایش و رسیدگی به ظاهر، لباس مرتب پوشیدن و خرید کردن بوده است، در حالی که زنان به غذا پختن نیز علاقمند بودند (بیش از ۸۰٪). بیش‌ترین علاقمندی به امور فرهنگی - تربیتی در هر دو جنس به نماز، مطالعات مذهبی، علمی، شنیدن سخنرانی بوده است، در حالی که مردان به مطالعه کتاب‌های تاریخی و کنسرت نیز اشاره نمودند (بیش از ۸۰٪). بیش‌ترین علاقمندی در حیطه‌ی ورزش‌های جسمی در هر دو جنس به پیاده‌روی و بدن‌سازی نشان داده شد در ضمن این‌که مردان به شنا نیز علاقمند بودند (بیش از ۷۰٪).

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که در حیطه‌های مختلف فعالیت‌های فردی در هر دو جنس سالمند، میزان علاقمندی در دسته‌های فعالیت‌های روزمره زندگی، امور فرهنگی - تربیتی و ورزش‌های جسمی بسیار مشابه است. با این وجود، در بعضی از موارد تفاوت‌هایی بین علاقمندی دو جنس دیده می‌شود.

واژه‌های کلیدی: سالمندی، علایق فردی، ورزش، امور فرهنگی - تربیتی، فعالیت‌های روزمره زندگی

مقدمه

با توجه به رشد روز افزون سالمندی در جهان و ایران که مطابق آمار سال ۱۳۸۵، ۷/۰۶٪ از کل جمعیت کشور را شامل می‌شوند [۱، ۲]، ضرورت دارد تا مسئولان مرتبط با این گروه سنی در برنامه‌ریزی‌های بهداشتی، درمانی و مراقبتی خود به فعالیت‌های فردی آنان توجه خاصی بنمایند [۳]. توجه به فعالیت‌های فردی که شامل جنبه‌های شخصی، زندگی روزمره، مراقبت از خود، کار، حرفه و سرگرمی‌ها می‌باشد از ویژگی

خاصی است که در دوران سالمندی دچار اختلالاتی می‌گردد، عمدتاً این اختلالات باعث ایجاد محدودیت‌هایی در زندگی سالمند خواهد شد و بر سلامت وی تأثیر نامناسبی خواهد گذاشت [۴، ۵]. حفظ سلامت سالمندان مستلزم توجه به بهداشت و سلامت آنان در طول دوره‌ی زندگی و حمایت از تغییر در شیوه‌ی زندگی آنان است که با انواع مشارکت‌های شغلی، فرهنگی، اجتماعی و توانبخشی هم‌چنین بهره‌مندی از محیط زیست مناسب صورت می‌پذیرد [۶، ۷]. در سال‌های

سنی ۸۵-۶۵ سال باشند. از شرایط دیگر آزمودنی‌ها در این طرح پژوهشی سالمندان مسلمان باشند و از نظر پزشک یا مسئول آسایشگاه و یا در طی بررسی پرونده‌ی پزشکی دارای سلامت و از نظر وضعیت روانی و هوشیاری نیز در حد مناسب باشند و چنانچه دارای بیماری‌های وابسته به سن (از جمله: فشار خون، قند، چربی، آرتروز) بودند در طرح قرار داده می‌شدند. شرایط خروج آزمودنی‌ها از طرح پژوهشی عبارت بود از این‌که سالمند اقلیت مذهبی باشد، و از نظر سلامت وضعیت روان، هوشیاری و یا جسمی محدودیت‌هایی از نظر پزشک یا پرونده‌ی پزشکی وجود داشته باشد. روش نمونه‌گیری با مراجعه به سازمان بهزیستی شهر تهران با کسب مجوزهای لازم از سازمان، ۸ آسایشگاه تحت پوشش سازمان بهزیستی که امکان پژوهش در آن‌ها میسر و مایل به همکاری در انجام این مطالعه بودند را از مناطق پنج‌گانه جغرافیای شهر تهران (شمال، جنوب، شرق، غرب، مرکزی) انتخاب گردید. در مجموع از ۸۳ نفر سالمند نمونه‌گیری به عمل آمد و ۸۰ نفر مطابق شرایط پژوهش انتخاب شدند و به عنوان نمونه آماری پذیرفته شدند (شامل ۵۲ زن و ۲۸ مرد).

ب- روش گردآوری داده‌ها. گردآوری داده‌های پژوهش به دو شیوه انجام گرفت. ۱- پرسش‌نامه که شامل: الف- اطلاعات جمعیت‌نگاری ب- چک لیست علایق برگرفته از چک لیست علایق ماتسوتسیو، کلازیک و همکاران [۶] ۱۹۹۷ که با اندک تغییرات پس از Pilot study مورد آزمون قرار گرفت و پس از روایی و پایایی از آن استفاده شد. این چک لیست در سه سطح فعالیت‌های روزمره زندگی (۱۱ مورد)، امور فرهنگی- تربیتی (۱۳ مورد)، ورزش‌های جسمی (۱۲ مورد) می‌باشد. ۲- مصاحبه: جهت کاهش تورش در درک مفاهیم چک لیست، پژوهش‌گر شخصاً اقدام به تکمیل فرم با روش مصاحبه نمود. با رعایت اصول اخلاقی تحقیق به صورت کسب مجوزهای کتبی لازم از آموزش دانشگاه علوم بهزیستی، سازمان بهزیستی شهر تهران و آسایشگاه‌های تابعه، با احترام به شأن سالمند، پس از ارائه اطلاعات لازم در خصوص طرح پژوهشی برای آزمودنی‌ها و کسب رضایت‌نامه از سالمند با

اخیر تهیه‌ی امکانات و شرایط لازم برای سالمندان در محیط‌های عادی مورد توجه قرار گرفته است [۸]. زیرا پرداختن به فعالیت‌های فردی از جمله فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی باعث شکوفا شدن انگیزه‌های خلاق در آنان است [۹]. که باعث تحریک کارکرد ذهنی، احساسی و تندرستی در آنان می‌گردد [۵، ۱۰، ۱۱]. تا کنون مطالعات متعددی در مورد فعالیت‌های سالمندان صورت گرفته است از آن جمله می‌توان به مطالعه‌ی ویکستروم (۲۰۰۶) اشاره نمود. این بررسی مقایسه‌ای بین فعالیت‌های سرگرم‌کننده و آموزشی در دو گروه شاهد و تحت کنترل با ۱۴۷ نفر از بیماران آرتريت روماتوئید در حدود سنی ۱۶ تا ۷۵ سال انجام داد [۱۲]. در بررسی دیگری که توسط کاتر صورت گرفت با استفاده از چک لیست علایق ماتسوتسیو (۱۹۶۹) بر روی ۲۸ مرد و ۳۶ زن از افراد ۱۸ تا ۶۰ سال بود که مبادرت به تعیین هویت علایق گروهی در ۵ حیطه نمود [۶]. در بررسی کلازیک، بار یاکس و فیدلر (۱۹۹۷) نیز با استفاده از چک لیست علایق ماتسوتسیو در ۵ حیطه‌ی فعالیت‌های روزمره‌ی زندگی، سرگرمی‌های اجتماعی، امور فرهنگی- تربیتی، ورزشی و صنایع دستی با ۳۶۷ نفر در سه گروه سنی از جمله بازنشستگان اقدام به تعیین علایق گروهی آنان نمود [۶]. هم‌چنین راجر هیمسترا (۲۰۰۵) نیز در بررسی خود با ۸۳ نفر از سالمندان علایق آنان را در سه حیطه هنر، موزیک و صنایع دستی نشان داد [۱۳].

با توجه به تغییرات و تحولات سریع اجتماعی، فرهنگی، افزایش طول عمر و تعداد سالمندان هم‌چنین عدم مطالعه و شناخت کافی در مورد علایق آنان به‌ویژه در کشور ما لازم شد تا مطالعه‌ای در این خصوص صورت گیرد. هدف از این بررسی نیز تعیین علایق سالمندان بر اساس جنسیت در حوزه فعالیت‌های فردی است.

مواد و روش‌ها

الف- نوع و جامعه مورد مطالعه. پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است. جامعه مورد مطالعه در این بررسی شامل کلیه سالمندان ساکن آسایشگاه بودند که از نظر

بود که در هر دو جنس تقریباً به یک اندازه مشخص گردید (جدول ۲).

تأیید مسئول یا سرپرستان و با تأکید بر محرمانه ماندن اطلاعات فردی اقدام به نمونه‌گیری گردید.

جدول ۱. توزیع فراوانی علاقمندی سالمندان آسایشگاه به فعالیت‌های روزمره زندگی به تفکیک جنسیت

علاقمندی	جنسیت		مردان		زنان	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
تعمیر وسایل محل سکونت	۲۷	۵۱/۹۲	۱۴	۵۰		
اتوکردن لباس	۳۲	۵۲	۱۹	۶۷/۸۵		
تعمیر و مرمت محل سکونت	۲۱	۴۰/۳۸	۱۲	۴۲/۸۵		
رانندگی کردن	۱۵	۲۸/۸۴	۱۶	۵۷/۱۴		
گردگیری کردن	۴۲	۸۰/۷۶	۲۳	۸۲/۱۴		
تی کشیدن (پاک کردن زمین)	۲۸	۵۳/۸۴	۱۷	۶۰/۷۱		
غذا پختن	۵۰	۹۶/۱۵	۱۵	۵۳/۵۷		
خرید کردن	۴۵	۸۶/۵۳	۲۵	۸۹/۲۸		
لباس شستن	۳۱	۵۹/۶۱	۱۰	۳۵/۵۷		
آرایش و رسیدگی به ظاهر	۵۱	۹۸/۰۷	۲۸	۱۰۰		
لباس مرتب و آراسته پوشیدن	۵۱	۹۸/۰۷	۲۷	۹۶/۴۲		
جمع	۵۲	۱۰۰	۲۸	۱۰۰		

جدول ۲. توزیع فراوانی علاقمندی سالمندان آسایشگاه به امور فرهنگی-تربیتی به تفکیک جنسیت

علاقمندی	جنسیت		مردان		زنان	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
سخنرانی و نطق شنیدن	۴۱	۷۸/۸۴	۲۴	۸۵/۷۱		
نویسندگی	۱۹	۳۶/۵۳	۲۰	۷۱/۴۲		
مطالعات علمی	۴۳	۸۲/۶۹	۲۵	۸۹/۲۸		
خواندن کتاب و مجلات متفرقه	۲۸	۵۳/۸۴	۱۹	۶۷/۸۵		
مطالعات اجتماعی	۲۷	۵۱/۹۲	۱۸	۶۴/۲۸		
موسیقی کلاسیک و اصیل	۳۴	۶۵/۳۸	۱۹	۶۷/۸۵		
نماز	۵۰	۹۶/۱۵	۲۳	۸۲/۱۴		
مطالعات هنری	۲۴	۴۶/۱۵	۱۷	۶۰/۷۱		
کنسرت (مجموعه ساز و آواز)	۳۴	۶۵/۳۸	۲۳	۸۲/۱۴		
سیاسی	۱۲	۲۳/۰۷	۱۲	۴۲/۸۵		
ریاضیات	۸	۱۵/۳۸	۱۱	۳۹/۲۸		
مطالعات مذهبی (تفسیر....)	۵۱	۹۸/۰۷	۲۱	۷۵		
مطالعات تاریخی	۲۷	۵۱/۹۲	۲۰	۷۱/۴۲		
جمع	۵۲	۱۰۰	۲۸	۱۰۰		

سالمندان زن و مرد بیش‌ترین علاقمندی را در زمینه ورزش‌های جسمی به پیاده‌روی و بدن‌سازی نشان دادند (بین

ج- روش تجزیه و تحلیل آماری. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در مطالعه حاضر به صورت گسسته در موارد علاقه به فعالیت‌های روزمره زندگی، امور فرهنگی- تربیتی، از نرم افزار excel با استفاده از مقیاس رتبه‌ای (علاقه دارم، فرقی ندارد، علاقه ندارم) و بر اساس درصد فراوانی استفاده شد. برای ایجاد همگنی، اعتبار و اعتماد علمی داده‌ها نیز از روش تحلیل خوشه‌ای (Cluster analysis) استفاده گردید. با استفاده از این روش آماری داده‌های هر دسته از نظر معیار همگنی مواد هر سطح و معیار سنجش علاقه مورد سنجش قرار گرفت.

نتایج

این بررسی با شیوه‌ی مصاحبه و استفاده از چک لیست علایق ماتسوئیسو از ۸۰ نفر سالمند داوطلب ساکن آسایشگاه‌های شهر تهران انجام پذیرفت. نتایج این پژوهش در حیطه‌ی فعالیت‌های فردی در سه بخش فعالیت‌های روزمره‌ی زندگی، امور فرهنگی- تربیتی و ورزش‌های جسمی به تفکیک جنسیت مشخص گردید که در فعالیت‌های روزمره زندگی هر دو جنس بیش‌ترین علاقمندی را به آرایش و رسیدگی به ظاهر و لباس مرتب پوشیدن نشان دادند (بیش از ۹۰٪) بعد از آن علاقمندی به خرید کردن و گردگیری قرار داشت (بین ۸۰ تا ۹۰٪) البته گروه زنان به غذا پختن نیز تمایل داشتند (۸۶٪) که در مردان این مورد دیده نشد. در این بررسی کم‌ترین علاقمندی را زنان به رانندگی کردن و مردان به لباس شستن ابراز داشتند (جدول ۱).

بیش‌ترین علاقمندی در بخش امور فرهنگی- تربیتی در هر دو جنس به مطالعات مذهبی و نماز تعلق داشت (بیش از ۹۰٪ در زنان و بین ۸۰ تا ۹۰٪ در مردان). از دیگر نتایج این بخش می‌توان علاقمندی به مطالعات علمی، شنیدن سخنرانی و کنسرت نیز اشاره نمود (بین ۸۰ تا ۹۰٪). کم‌ترین علاقمندی در این قسمت پژوهش مربوط به مطالعات سیاسی و ریاضیات

۷۰ تا ۹۵٪). ضمن این که مردان ۷۵٪ به شنا کردن علاقمند بودند. حداقل علایق زنان به موارد بسکتبال و تنیس، مردان نیز به پینگ پنگ ابراز داشتند (جدول ۳).

جدول ۳. توزیع فراوانی علاقمندی سالمندان آسایشگاه به ورزش‌های جسمی به تفکیک جنسیت

علاقه‌مندی	زنان		مردان	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد
پیاده روی	۴۷	۹۰/۳۸	۲۶	۹۲/۸۵
فوتبال	۹	۱۷/۳۰	۱۷	۶۰/۷۱
شنا	۱۵	۲۸/۸۴	۲۳	۸۲/۱۴
ورزش باستانی	۱۰	۶۷/۸۵	۱۹	۱۹/۲۳
دویدن آرام	۱۶	۳۰/۷۶	۱۸	۶۴/۲۸
دوچرخه سواری	۱۲	۲۳/۰۷	۱۸	۶۴/۲۸
نرمش و بدنسازی	۴۱	۷۸/۸۴	۲۱	۷۵
والیبال	۱۷	۳۲/۶۹	۱۷	۶۰/۷۱
کوهپیمایی	۱۰	۱۹/۲۳	۱۴	۵۰
تنیس	۶	۱۱/۵۳	۹	۳۲/۱۴
بسکتبال	۶	۱۱/۵۳	۱۲	۴۲/۸۵
پینگ پونگ	۱۰	۹/۲۳	۷	۲۸
جمع	۵۲	۱۰۰	۲۸	۱۰۰

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه به بررسی سه حیطه‌ی فعالیت‌های فردی شامل فعالیت‌های روزمره زندگی، امور فرهنگی- تربیتی و ورزش‌های جسمی پرداخته شده است و نتایج حاصل از پژوهش نشان از علاقمندی سالمندان به زمینه‌های مختلفی در حیطه‌ی فعالیت‌های فردی دارد چنانچه بیشترین علاقمندی سالمندان زن و مرد نسبت به رسیدگی به وضع ظاهر و پوشش مناسب و مرتب مطرح شده است. هم‌چنین به خرید و گردگیری محل سکونت نیز اشاره نمودند. در این بین زنان بیش از مردان به مورد غذا پختن (بیش از ۸۰٪) علاقمندی ابراز داشتند که این مورد در سالمندان مرد کم‌تر از (۶۰٪) بود. موارد به‌دست آمده در این پژوهش با تحقیق کلایزک و همکاران (۱۹۹۷) نیز مطابقت داشت [۶]. در ضمن مصاحبه با برخی سالمندان مشخص گردید که معمولاً به‌دلیل کم شدن

توان جسمی، و ترس از آسیب و دزدی کم‌تر به ظاهر خود رسیدگی و برای خرید به‌صورت تنها اقدام می‌نمایند. از آنجا که خرید کردن مستلزم خروج از منزل و توسعه‌ی روابط اجتماعی است. تانسنده (۲۰۰۰) و کیرک (۱۹۹۷) در خصوص رسیدگی به ظاهر و پرداختن به امور خارج از منزل بیان نمودند که اغلب سالمندان خصوصاً زنان برای ترس از دزدی و مورد آسیب قرار گرفتن، عمدتاً خود را پائین‌تر از آنچه هستند نشان می‌دهند تا از امنیت برخوردار باشند [۱۱-۱۴]. در این پژوهش کم‌ترین موارد مورد علاقه را زنان به رانندگی کردن و مردان به شستن لباس ابراز داشتند. از دیگر موارد می‌توان به اتو کشیدن و تی کشیدن نیز در هر دو جنس اشاره نمود (کم‌تر از ۶۰٪). به‌نظر می‌رسد عدم تمایل به برخی از این موارد به دلیل کاهش توانایی جسمی سالمندان جمله ایستادن و یا نشستن به‌صورت طولانی از جمله نکاتی بودند که سالمندان در حین مصاحبه به آن اشاره می‌نمودند. ضمن این‌که تحقیقات میدانی پنسیلوانیا (۲۰۰۲) در خصوص تمایلات و توانمندی سالمندان نشان داد که سالمندان سالم هم در علاقه به انجام یک یا چند کار از موارد فعالیت‌های روزمره زندگی خود مانند اتو کشیدن، لباس شستن و تعمیرات نیز با مشکل روبرو هستند [۱۵]. رضایی (۱۳۸۶) نیز پیشنهاد نمود که عدم علاقه سالمندان در انجام امور روزمره را می‌بایست ناشی از عدم توانایی و کاهش انرژی آنان بدانیم [۱۶].

بیشترین علاقمندی در حیطه امور فرهنگی- تربیتی سالمندان مربوط به مطالعات مذهبی و نماز بوده است (بیش از ۹۵٪ در زنان و بین ۷۵ تا ۸۵٪ در مردان) اگر چه تفاوت اندک است ولی از نظر ترتیب اولویت در انتخاب جالب توجه می‌باشد. نتایج این قسمت با نتایج مطالعات قبلی نیز منطبق است. به‌عنوان مثال از نظر علاقمندی سالمندان به نماز، مطالعات مذهبی و دعا کردن با تحقیق ابوالقاسمی و حجاران (۱۳۷۱) به نقل از دانیل‌زاده مطابقت دارد [۱۷]. دانیل‌زاده (۱۳۷۸) و پیرمحمدی (۱۳۷۵) در تحقیقات خود در خصوص تمایل سالمندان به انجام مناسک مذهبی بیان نمودند سالمندان با توجه به مشکلات جسمی این دوران در انجام آداب و

سال‌های پیشین، امکاناتی که جهت حصول این تجربه در دوران جوانی در اختیار داشته‌اند، کاهش توان جسمی علاوه بر آن وجود مشکلات اقتصادی در دوره‌ی سالمندی باعث می‌گردد تا سالمندان کم‌تر از ورزش‌هایی استفاده نمایند که نیاز به صرف انرژی جسمی و هزینه خواهد داشت [۱۴-۲۰، ۱۹].

با استفاده از تحلیل خوشه‌ای (cluster analysis)، زیر مجموعه‌های هر سه سطح علائق فردی در دسته‌ها مورد تأیید قرار گرفت. بنابراین از این چک لیست به نحو مناسبی می‌توان برای امور تحقیقات استفاده نمود. هم‌چنین داده‌های علاقمندی با بیش از ۷۰٪ نیز مورد تأیید قرار گرفت.

محدودیت‌هایی در اجرای پژوهش وجود داشته است از جمله تعداد نمونه‌هایی که شرایط لازم برای مصاحبه را دارا باشند و حاضر به همکاری در این طرح بودند. هم‌چنین مسئولین آسایشگاه‌ها نیز تمایل به شرکت در اجرای طرح داشته باشند. جهت کسب اطلاعات لازم با توجه به مفهوم خاص علائق که امری کاملاً شخصی است می‌بایست با حفظ شأن سالمند و برقراری ارتباط مناسب از طرف مصاحبه‌کننده صورت می‌گرفت که این موضوع مستلزم صرف وقت زیادی بود تا سالمند اطلاعات مناسب و صحیح را به‌خصوص در امور مذهبی در اختیار پژوهش‌گر قرار دهد.

به‌طور کلی، نتایج حاصل از این پژوهش از نظر فعالیت‌های فردی علاقمندی هر دو جنس را به آرایش و رسیدگی به ظاهر، پوشیدن لباس مرتب، خرید کردن، گردگیری محل سکونت، مطالعات مذهبی، نماز، مطالعات علمی، شنیدن سخنرانی، کنسرت، پیاده‌روی و بدن‌سازی را مشخص نمود. هم‌چنین تفاوت‌هایی بین دو جنس وجود داشته است. زنان علاقه‌ی ویژه‌ای را به غذا پختن و مردان علاقمندی خاصی را به مطالعه کتاب‌های تاریخی و کنسرت نشان دادند. کم‌ترین علاقمندی سالمندان به لباس شستن، رانندگی کردن، مطالعات سیاسی، ریاضیات، پینگ‌پنگ، تنیس و بسکتبال نیز ابراز گردید.

فرايض مذهبی با دشواری‌هایی مواجهند با این وجود به‌دلیل افزایش سن و پیری برای حصول آرامش و تطبیق با امور بدان مبادرت می‌ورزند [۱۷، ۱۸].

مواردی همچون مطالعات علمی، شنیدن سخنرانی در زمینه‌های گوناگون نیز در هر دو جنس از موارد مورد علاقه‌ی آنان بوده است. هم‌چنین مردان به مطالعه‌ی کتاب‌های تاریخی، نویسندگی در زمینه‌ی مطالب دلخواه و شنیدن کنسرت علاقمند بودند. که این نتایج با یافته‌های هیمسترا (۲۰۰۵) نیز مطابقت داشت چرا که هیمسترا به علاقمندی افراد سالخورده به مطالعات علمی، کتاب‌های تاریخی، شنیدن کنسرت نیز اشاره نموده است [۱۳].

کم‌ترین علاقمندی در هر دو جنس مربوط به ریاضیات و مطالعات سیاسی می‌باشد. در این خصوص پژوهشی جهت تطبیق در دسترس نبود. در ضمن مصاحبه با سالمندان طرح پژوهشی بیان نمودند تهیه‌ی امکانات لازم در این خصوص را بنا به درخواست شخصی تأمین می‌نمایند.

در خصوص ورزش‌های جسمی، بیش‌ترین علاقمندی هر دو جنس به پیاده‌روی و بدن‌سازی مشخص گردید (بین ۷۰ تا ۹۰٪). مردان به شنا کردن نیز علاقمندی زیادی نشان دادند. سالمندان این طرح پژوهشی علاقمندی ویژه‌ای جز به موارد مذکور اشاره نمودند. کلایزک و همکاران (۱۹۹۷) بیان نمودند که سالمندان به دلیل ضعف جسمی تمایلشان نسبت به پیاده‌روی و بدن‌سازی بیش‌تر از سایر ورزش‌ها می‌باشد [۶]. کم‌ترین علاقمندی سالمندان در این مطالعه نسبت به پینگ‌پنگ، تنیس و بسکتبال مشخص گردید. ویکستروم (۲۰۰۶) و تحقیقات میدانی (۲۰۰۲) با سالمندان پنسیلوانیا نشان داد که سالمندان علاوه بر پیاده‌روی، بدن‌سازی و شنا به دوچرخه‌سواری و دویدن آرام نیز علاقمندی داشتند [۱۲-۱۵]. با توجه به جدول ۳ علاقمندی کم‌تری در زنان سالمند آسایشگاه نسبت به دوچرخه‌سواری و به‌اغلب ورزش‌ها مشاهده می‌گردد. پورشیروانی (۱۳۷۹)، کِرک (۱۹۹۷) و کارگر (۱۳۷۷) بیان نمودند وجود مسائل فرهنگی و ساختار اجتماعی در خصوص ورزش زنان و مردان در

beheshti hospitals [dissertation]. Iran University Medical Sciences (Tehran); 1995. p. 40-42 (Persian).

[5] kielhofner G. A model of human occupations. Theory and application. (3rd Ed). Baltimore: Williams &Wilkins; 2002.p.40-43.

[6] Klyczek JP, fiedler RC, Bauer Yox N. The interest checklist: A factor Analysis. Am J Occur Ther 1997; 51: 815-823 .

[7] Fay F. Psychology for occupational therapist. New York: Mossby; 1999. p. 106-110

[8] Jahanfar M. The Geriatric of world year1999. The proceeding of 1st congress Geriatric. 1999; Dec. Tehran. Iran (Persian).

[9] Liddle J, Mckenna K. Quality of life: An overview of issues for use in occupational therapy outcome measurement. Aus Occup Ther J 2000; 47: 77-85

[10] Yazdany F. The role of occupational therapy in rehabilitation of Geriatrics. The proceeding of 1st Geriatric seminar. 1997; January. Tehran. Iran. (Persian)

[11] Townsend E. Sociology & occupational therapy an integrated approach. New York: Churchill Livingstone; 2000. p.206-211

[12] Wikstrom I, Book C, Jacobson LTH. Difficulties in performing leisure activities among persons with newly diagnosed rheumatoid arthritis: A prospective, controlled study. Rheumatology (Oxford) 2006; 45: 1162-1166

[13] Hiemstra R. Elderly interests in the Expressive Domain. Educational Gerontology. 2005; 8: 143-153

[14] Creek Je. Occupational therapy and mental health.(2nded). New York: Churchill Livingstone; 1997. P.192-210.

[15] Community health data base. Selected health and social information about older adult's (65+) in southeastern Pennsylvania. www.phmc.org/chdb/reportlist.asp

[16] Rezaeey F, Jahangirey L, Golleston B. The study of awareness and attitude of geriatrics regarding of physical activity in Tehran. Proceeding geriatric congress. 2007 Kashan, Iran (Persian).

[17] Danielzadeh A. The study physical and psychological factors of geriatrics. Proceeding of 1st congress geriatric. 1999; Dec. Tehran. Iran (Persian).

[18] Pirmohammady F. The study of satisfaction of elderlies from presented cares in public Home Nursing in Tehran. [dissertation] Shaheed Beheshti University Medical Sciences (Tehran); 1996 p.30-45 (Persian).

[19] Porshirvanny K. The strategies of prevention in promotion of geriatric health. Proceeding of 1st congress geriatric. 1999; Dec. Tehran. Iran (Persian).

[20] Karegar G. The effect of exercises and physical activities on the function of motor nerve system in the aged 55-65 [dissertation]. Tarbiat Modares University; 1998. p.45-67 (Persian)

در هر صورت حصول یک جامعه سالم و خانواده سالم نیاز به حفظ ارزش‌ها، شناخت علایق، نیازها و خواست‌های افراد آن دارد. نتایج این تحقیق می‌تواند مورد استفاده مسئولین و مراقبین مراکز نگهداری، درمان‌گران به‌خصوص کارشناسان علوم اجتماعی، توان‌بخشی، علوم پزشکی و برنامه‌ریزان در سطح خرد و کلان قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

از کمک و همکاری کلیه سالمندان و افراد دیگر در انجام این طرح پژوهشی تشکر و قدردانی می‌شود. خصوصاً مسئولین امور سالمندان سازمان بهزیستی مناطق پنج‌گانه شهر تهران، مسئولین و معاونین و سرپرستاران محترم مراکز آسایشگاه‌هایی که در طرح پژوهشی همکاری نمودند. همچنین از جناب آقای دکتر فرید فدایی که راهنمایی‌های ارزنده‌ای در این طرح مبذول داشتند.

منابع

- [1] Bagherian A. The elder persons have been the innovators, designer, programmers and manager of the post nowadays are the guidance's & mentors. J Geriatric. 1997; (4): 29-31 (Persian)
- [2] Mohammad sahehy N. The process of elderly in Iran and around the world. The proceeding of Geriatric congress. 2007; Nov/Des. Kashan, Iran . (Persian)
- [3] Heidarnia M. The health of Geriatrics. The proceeding of 1st Geriatric congress. 1999; Dec.Tehran. Iran . (Persian)
- [4] Shafaroody N. The study of handicapped severity in the long term hospitalization patient in the universities Iran & shaheed

Interests of individual activities in elderly institutionalized persons

Maasoumeh Rasoulzadeh (M.Sc)^{*}, Aliakbar Pahlavanian (M.Sc), Mohamad Amozadeh khalili (Ph.D), Ziaeddin Safavi Farokhi (M.Sc)

School of Rehabilitation , Semnan University of Medical Sciences, Semnan , Iran

(Received: 12 Mar 2008 Accepted: 8 Oct 2008)

Introduction: The elderly is an important period of human growth. The elderly persons have their own needs and individual interests. Social and cultural cognition models respect to the elderly persons should be recognized. The purpose of this study was to determine the items on interests on individual activities in the elderly person.

Materials and Methods: This is a descriptive-analytical study. The interest checklist was administered to 80 elderly between 65-85 years. The subjects resided in 8 Institutionalized places in Tehran, sponsored by Tehran Welfare Organization. The items on the interests checklist empirically cluster in to the 3 categories of interests described by Matsutsuyua and Klyczek tool.

Results: The results indicated the 3 categories of individual activities that most in the activities daily living set including, the attention to appearance and dressing, shopping and the women were interesting in cooking of (more than 80%). The most interests in the cultural - educational set activities, including religious studies, attending in lectures, scientific studies, saying the prays and men the concert and historical studies (more than 80%). The most interests in the physical activities set including working- out, body building and the men swimming (more than 70%).

Conclusion: The results of the present study suggest that the elderly of both sex interested in some activities including activities daily living, educational-cultural and physical exercises. Also some different interests observed between male and female subjects, i.e.; males interested in swimming, concert, study of chronological and females interested in cooking.

Keywords: Elderly, Individual interest, Physical exercise, Cultural - educational activities, Activities daily living.

* Corresponding author: Fax: +98 2313354180; Tel: +98 2313354180
hanyorany@yahoo.com